

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 115/15</i>
------------------	-----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **18 maja 2015 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Urszula Kocyłowska
	Sędziowie:	SSA Roman Skrzypek SSA Mirosław Szwagierczak (spr.)
	Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **13 maja 2015 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **J. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **25 listopada 2014 r.** sygn. akt **III U 1127/14**

uchyla zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 8 sierpnia 2014 r.

i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania bezpośrednio temu organowi rentowemu .

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 sierpnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w R., po rozpoznaniu wniosku z 24 lipca 2014 r., odmówił wnioskodawcy J. R. przywrócenia terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania w sprawie

zakończoną ostateczną decyzją z 26 maja 2009 r., gdyż prośba została złożona po upływie terminu przewidzianego w art. 58 § 2 kpa, a przywrócenie terminu do złożenia prośby przewidzianej w art. 58 § 2 kpa nie jest dopuszczalne.

Odwołanie od tej decyzji złożył J. R. – wnosząc o jej zmianę i przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania - uzasadniając tym, iż choroba uniemożliwiła mu zachowanie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 19.09.2014 r. organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 25 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu, po rozpoznaniu sprawy, oddalił odwołanie.

W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca J. R. wystąpił z wnioskiem o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania dopiero w dniu 24 lipca 2014 r. (k. 107-108 akt ZUS), a więc po upływie ponad 2 lat od dnia ustania przyczyny uchybienia terminowi, którą stanowiła choroba w okresie od 14.03.2012 r. do 8.07.2012 r. Wcześniej składane pisma, tj. z dnia 11.07.2012 r. i 22.07.2013 r. nie zawierały w swej treści takiego wniosku – nie można uznać, iż skarga o wznowienie postępowania jest równocześnie wnioskiem o przywrócenie terminu. Dlatego organ rentowy słusznie orzekł – konkluduje Sąd Okręgowy – że przedmiotowy wniosek jest spóźniony i zaskarżoną decyzją odmówił przywrócenia terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania (art. 145a § 2 kpa w związku z art. 58 § 1 kpa oraz art. 477¹⁴ § 1 kpc).

W apelacji od powyższego wyroku J. R. zarzucił naruszenie art. 58 § 2 kpa poprzez nieprzywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowieniowej.

Uzasadnienie apelacji zasadza się na twierdzeniu, iż już pisma wnioskodawcy z 11.07.2012 r. i 22.07.2013 r. zawierały w swej istocie wniosek o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania wskutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego, zaś niezachowanie terminu było spowodowane niezawinioną przyczyną, tj. chorobą wnioskodawcy.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji.

Rozpoznając sprawę Sąd Apelacyjny ustalił i rozważył, co następuje:

1. Decyzją z dnia 21.08.2000 r. przyznano p. J. R. prawo do emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem wymagającym stałej opieki. Natomiast decyzją z 26 maja 2009 r. uchylił w/w decyzję i odmówił wnioskodawcy prawa do tej emerytury.

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 28 lutego 2012 r. (K 5/11), który został opublikowany 8 marca 2012 r., orzekł o niezgodności art. 114 ust. 1 a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS z art. 2 oraz art. 67 ust. 1 Konstytucji RP.

W dniu 24 lipca 2014 r. p. J. R. złożył – wraz ze skargą – wniosek o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania zakończoną prawomocną decyzją z 26 maja 2009 r. Wniosek motywował tym, że nie zawinił uchybienia terminu, gdyż od 14.03.2012 r. do 8.07.2012 r. przebywał na zwolnieniu lekarskim i nie mógł złożyć skargi w terminie ustanowionym w art. 145a kpa, tj. do 10.04.2012 r. Wnioskodawca jako podstawę skargi o wznowienie postępowania wskazał orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 lutego 2012 r. sygn. akt K 5/11.

W tym miejscu trzeba przypomnieć, że już decyzją z dnia 25 lipca 2012 r. Oddział ZUS w R. odmówił wnioskodawcy wznowienia postępowania w tej sprawie. Wnioskodawca nie odwołał się wówczas od tej decyzji. Również decyzją z dnia 29.07.2013 r. ZUS odmówił wznowienia postępowania. W odwołaniu od tej decyzji J. R. domagał się przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie. To odwołanie zostało oddalone przez Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu

wyrokiem z 17.10.2013 r. (III U 1010/13), zaś apelację wnioskodawcy oddalił Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2014 r. (III AUa 1510/13) – nie znajdując wówczas podstaw do przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania.

2. Termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania administracyjnego z przyczyny orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, określony w art. 145a

§ 2 kpa, jest terminem o charakterze procesowym, wobec czego ma do niego zastosowanie instytucja przywrócenia terminu ustanowiona w art. 58 kpa. Przy czym sama możliwość wniesienia takiej prośby jest uwarunkowana terminem (§ 2 art. 58 kpa), którego przywrócenie jest niedopuszczalne (§ 3 art. 58 kpa), gdyż siedmiodniowy termin do wniesienia prośby o przywrócenie terminu jest terminem prekluzyjnym.

Uczynione tu przypomnienie jest o tyle zasadne, iż zarówno organ rentowy jak i sąd orzekający skoncentrowali się na stwierdzeniu, że „podanie zostało złożone dopiero w dniu 24.07.2014 r, a zatem po upływie terminu przewidzianego art. 58 § 2 kpa”. Brak jednak ustalenia i rozważenia „ przyczyny uchybienia terminu” oraz „dnia ustania tejże przyczyny”. Datą od której należy liczyć ten termin, jest data uzyskania przez wnioskodawcę wiadomości o zdarzeniu powodującym rozpoczęcie biegu terminu (jeśli założyć, iż wnioskodawca nie wiedział o uchybieniu terminu, to termin do złożenia przez niego prośby o przywrócenie terminu należałoby liczyć od uzyskania przez niego wiadomości o tym, że skarga o wznowienie postępowania złożona została z uchybieniem terminu z art. 145a § 2 kpa).

W aktach sprawy (k. 68) znajduje się pismo p. J. R. z dnia 3.06.2012 r. (złożone w Sądzie Okręgowym w Tarnobrzegu w dniu 5.06.2012 r. i przekazane do ZUS w dniu 9.07.2012 r. – wg daty stempla pocztowego – k. 70). Z prostego porównania dat: daty ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8.03.2012 r. oraz daty złożenia w/w pisma (9.07.2012 r.) wynika, iż pismo to zostało złożone w terminie przenoszącym miesiąc od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Nadto z treści tego pisma nie wynika, iż jest to skarga o wznowienie postępowania. Zaistniały więc wątpliwości co do intencji p. J. R. – obowiązkiem organu rentowego było je wyjaśnić (tak: wyrok NSA z 20 lutego 2010 r. – II GSK 368/09).

Wcześniejsze rozpoznanie „skargi” uznaje się za niedopuszczalne (zob. Kodeks postępowania administracyjnego – Komentarz – red. Roman Hauser (komentarz do art. 58) – W-wa 2015).

Inaczej mówiąc; Okoliczność, czy wniosek został złożony w terminie 7 dni od ustania przyczyny uchybienia terminu stanowi jedną z kumulatywnych przesłanek przywrócenia terminu, podlegających ocenie i badaniu przy rozpoznawaniu wniosku. Dopiero ustalenie, że przesłanka ta nie została spełniona, stanowi podstawę do odmowny przywrócenia terminu.

Wskazanie daty ustania przyczyny uchybienia terminu należy do wnioskodawcy, niemniej jednak w sytuacji, gdy nie podał daty ustąpienia tej przyczyny organ rentowy zobligowany był wezwać go do usunięcia tego braku w trybie art. 64 § 2 kpa.

3. W dniu 24 lipca 2014 r. do Oddziału ZUS w R. wpłynął wniosek J. R. o przywrócenie terminu do złożenia skargi. Na skutek powyższego wniosku organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Sam fakt wystąpienia z wnioskiem o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania – z podaniem daty (od 14.03.2012 r. do 8.07.2012 r.) jako przyczyny uchybienia terminowi, nie zwalniał organu rentowego z obowiązku podjęcia wszelkich działań, których celem, z uwagi na słuszny interes ubezpieczonego, byłoby dokładne wyjaśnienie okoliczności sprawy. Jeżeli więc organ uznał, że wskazane przez ubezpieczonego okoliczności (w osobistym wniosku) nie są wystarczające do oceny przyczyny uchybienia terminowi, ustalenia daty ustania tejże przyczyny lub do oceny braku winy w uchybieniu terminowi, to powinien podjąć działania wyjaśniające, w tym także realizując zasady wynikające z art. 7,8 i 9 kpa - wezwać p. J. R. do uzupełnienia wniosku.

Takiego postąpienia – świetle całokształtu okoliczności - w sprawie brak.

4. Jednym z uprawnień ubezpieczonego jest prawo do złożenia wniosku o ponowne ustalenie prawa do świadczeń lub ich wysokości – na podstawie art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wznowienie postępowania w sprawach emerytur i rent nie jest wznowieniem postępowania sądowego (według kpc), nie posiada też charakteru wznowienia postępowania przewidzianego w art. 145 § 1 kpa, a wniesienie wniosku nie jest ograniczone czasowo.

W judykaturze przyjmuje się, że powyższa instytucja prawa ubezpieczeń społecznych służy korygowaniu błędów organów rentowych wynikających z niepowołania się w poprzednim postępowaniu na dowody lub okoliczności mające istotny wpływ na wydanie decyzji merytorycznej.

W sporze niniejszym, który de facto trwa od czerwca 2012 r., organ rentowy w ogóle powyższej kwestii nie zauważył – aczkolwiek już treść pisma p. J. R. z dnia 3.06.2012 r. (v. – k. 68 akt ZUS) nie wyklucza takiej możliwości.

5. W piśmie z dnia 6.08.2013 r. (v. – k. 2 akt sygn. III U 1010/13) p. J. R. w swych twierdzeniach odwołuje się m. in. do wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w S.. Jeśli tak to potrzeba wznowienia postępowania, na podstawie art. 145 kpa, może się aktualizować wówczas – zdaniem Sądu Apelacyjnego w składzie orzekającym – gdy w orzeczeniu ETPCz stwierdzono naruszenie prawa procesowego mogące mieć wpływ na treść kwestionowanej decyzji.

Co też wymaga wyjaśnienia i rozważenia.

6. Z tych wszystkich względów postępowanie wymaga ponowienia w całości – w celu wyjaśnienia, ustalenia i rozważenia wszystkich ww. istotnych w sprawie okoliczności – zaś zaskarżoną decyzją, jak i akceptującą ją wyrok pierwszoinstancyjny, wymagały wyeliminowania z obrotu prawnego.

Stąd na podstawie art. 477^{14a} kpc orzeczono jak w sentencji.